

S.D.E.
F.Y.B.A. (2008 Course) : WINTER - 2018
SUBJECT: POLITICAL SCIENCE (G-1)

Day: Wednesday
Date: 17/10/2018

W-2018-4195

Time: 11.00 AM TO 02.00 PM
Max. Marks: 80

N.B:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
 - 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.
 - 3) Answer to the both section should be written in **SAME** answer book.
-

SECTION - I

- Q.1** Attempt **ANY TWO** of the following: [16]
- a) Explain the main principles of Idealist Theory of the State.
 - b) Examine John Locke's Theory of Social Contract.
 - c) Define the term 'Sovereignty' and explain its various types.
 - d) Describe the significance of Political Theory.
- Q.2** Write short notes on **ANY FOUR** of the following: [16]
- a) Importance of Thomas Hobbe's Theory of Social Contract
 - b) Karl Marx's views on the 'State'
 - c) Force Theory of origin of the State
 - d) Rousseau's concept of 'Popular Sovereignty'
 - e) The scope of Political Theory
 - f) Normative approach to the study of Political Theory

SECTION - II

- Q.3** Attempt **ANY TWO** of the following: [16]
- a) State the meaning of the concept 'Liberty' and explain its various types.
 - b) Define the term 'Right' and explain its classification.
 - c) Write an essay on the concept of 'Power'.
 - d) Describe the merits of Democracy.
- Q.4** Attempt **ANY TWO** of the following: [16]
- a) State the meaning of the concept Justice and explain its importance.
 - b) Define the term Democracy and examine Referendum device of Direct Democracy.
 - c) Explain Mahatma Gandhi's concept of the 'Truth' and 'Non Violence'.
 - d) Define the concept Equality and explain in detail Social Equality.
- Q.5** Write short notes on **ANY FOUR** of the following: [16]
- a) Mahatma Gandhi's technique of Satyagrah
 - b) The concept of Indirect Democracy
 - c) The negative concept of Liberty
 - d) The concept of 'Globalization'
 - e) Safeguards of Liberty
 - f) The concept of Traditional Authority

* * * * *

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.
- ३) दोन्ही विभाग एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावेत.

विभाग - १

- प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१६)
- अ) राज्यविषयक आदर्शवादी सिध्दांताची प्रमुख तत्त्वे स्पष्ट करा.
 - ब) जॉन लॉकच्या सामाजिक करार सिध्दांताचे परीक्षण करा.
 - क) 'सार्वभौमत्व' संज्ञेची व्याख्या सांगून त्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
 - ड) राजकीय सिध्दांताचे महत्त्व विशद करा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही चारवर टीपा लिहा. (१६)
- अ) थॉमस व्हॉल्जच्या सामाजिक करार सिध्दांताचे महत्त्व
 - ब) कार्ल मार्क्सचा राज्यविषयक दृष्टिकोन
 - क) राज्य उत्पत्तीचा शक्ती सिध्दांत
 - ड) रूसो प्रणित जनतेचे सार्वभौमत्व संकल्पना
 - इ) राजकीय सिध्दांताची व्याप्ती
 - फ) राजकीय सिध्दांत अभ्यासाचा आदर्शवादी दृष्टिकोन

विभाग - २

- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१६)
- अ) 'स्वातंत्र्य' संकल्पनेचा अर्थ सांगून त्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
 - ब) 'अधिकार' या संज्ञेचा अर्थ सांगून त्याचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
 - क) 'सत्ता' संकल्पना निबंध लिहा.
 - ड) लोकशाहीचे गुण विशद करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१६)
- अ) 'न्याय' या संकल्पनेचा अर्थ सांगून त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 - ब) 'लोकशाही' संज्ञेची व्याख्या सांगून प्रत्यक्ष लोकशाहीच्या सार्वमत साधनाचे परीक्षण करा.
 - क) महात्मा गांधीजींची 'सत्य' आणि 'अहिंसा' या संकल्पना स्पष्ट करा.
 - ड) 'समता' या संकल्पनेची व्याख्या सांगून सामाजिक समता विस्ताराने स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही चारवर टीपा लिहा. (१६)
- अ) महात्मा गांधीजींचे 'सत्याग्रह' तंत्र
 - ब) 'अप्रत्यक्ष लोकशाही' संकल्पना
 - क) नकारात्मक स्वातंत्र्य संकल्पना
 - ड) 'जागतिकीकरण' संकल्पना
 - इ) स्वातंत्र्य रक्षणाचे मार्ग
 - फ) पारंपारीक अधिसत्ता संकल्पना

सूचनाएं:

- १) सभी प्रश्न अनिवार्य है ।
- २) दाहिने ओर दिए हुए अंक गुणोंका निर्देश करते है।
- ३) दोनों विभाग एकही उत्तरपत्रिका में लिखिए ।

विभाग - १

- प्र.१ निम्नलिखित में से किन्ही दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए । (१६)
- अ) राज्य के आदर्शवादी सिध्दांतकी प्रमुख तत्त्वे स्पष्ट कीजिए ।
 - ब) जॉन लॉक के सामाजिक करार सिध्दांत का परीक्षण कीजिए ।
 - क) 'प्रभुसत्ता' संज्ञाकी व्याख्या स्पष्ट करके उनके विभिन्न प्रकार स्पष्ट कीजिए ।
 - ड) राजकीय सिध्दांत का महत्त्व विशद कीजिए ।
- प्र.२ निम्नलिखित में से किन्ही चारपर टिपणीयां लिखिए । (१६)
- अ) थॉमस व्हॉब्ज का सामाजिक करार सिध्दांत का महत्त्व
 - ब) कार्ल मार्क्स का राज्यविषयक दृष्टिकोन
 - क) राज्य निर्मिती का बल सिध्दांत
 - ड) रूसो पुरस्कृत जनता की प्रभुसत्ता संकल्पना
 - इ) राजकीय सिध्दांत की व्याप्ती
 - फ) राजकीय सिध्दांत अभ्यास का आदर्शवादी दृष्टिकोन

विभाग - २

- प्र.३ निम्नलिखित में से किन्ही दो प्रश्ना के उत्तर लिखिए । (१६)
- अ) 'स्वाधीनता' संकल्पना का अर्थ स्पष्ट करके उनके विभिन्न प्रकार स्पष्ट कीजिए ।
 - ब) 'अधिकार' संज्ञा की व्याख्या स्पष्ट करके उनका वर्गीकरण स्पष्ट कीजिए ।
 - क) 'सत्ता' संकल्पना पर निबंध लिखिए ।
 - ड) जनतंत्र के गुण विशद कीजिए ।
- प्र.४ निम्नलिखित में से किन्ही दो प्रश्ना के उत्तर लिखिए । (१६)
- अ) 'न्याय' संकल्पना का अर्थ स्पष्ट करके उसका महत्त्व स्पष्ट कीजिए ।
 - ब) 'जनतंत्र' संज्ञा की व्याख्या कीजिए और प्रत्यक्ष जनतंत्र के सार्वमत साधन का परीक्षण कीजिए।
 - क) महात्मा गांधीजी की सत्य और अहिंसा संकल्पना स्पष्ट कीजिए ।
 - ड) 'समता' संकल्पना की व्याख्या कीजिए और सामाजिक समता संकल्पना विस्तार से स्पष्ट कीजिए।
- प्र.५ निम्नलिखित में से किन्ही चारपर टिपणीयां लिखिए । (१६)
- अ) महात्मा गांधीजी के सत्याग्रह तंत्र
 - ब) अप्रत्यक्ष जनतंत्र संकल्पना
 - क) नकारात्मक स्वाधीनता संकल्पना
 - ड) 'वैश्विकीकरण' संकल्पना
 - इ) स्वाधीनता रक्षण के मार्ग
 - फ) पारंपारीक अधिसत्ता संकल्पना